

Øvre Anárjohka
Nasjonalparkstyre

Glød Explorer AS
post@glodexplorer.no

Saksbehandler Tor Asbjørn Aslaksen Simonsen

Vår ref. 2019/2449

Deres ref.

Dato 15.02.2019

Øvre Anárjohka nasjonalpark - Dispensasjon - Organisert skitur - Glød Explorer AS

Arbeidsutvalget for Øvre Anárjohka nasjonalpark gir Glød Explorer AS dispensasjon til å gjennomføre organisert skitur i Øvre Anárjohka nasjonalpark. Se detaljer og vilkår i vedtaket nedenfor.

Bakgrunn

Det vises til søknad fra Glød Explorer AS datert 30. oktober 2018 vedrørende gjennomføring av organisert skitur i Øvre Anárjohka nasjonalpark.

Skituren vil vare i ca. 9 dager og skal gjennomføres i løpet av april 2019. I tillegg til to (2) guider fra Glød Explorer AS, vil det delta inntil 7 deltakere, slik at det totale antallet personer i gruppen blir på ca. 9 personer. For frakt av bagasje vil en i tillegg ta med én (1) eller to (2) polarhunder som drar pulk.

Vær og føreforhold kan føre til endringer av planlagt rute og tidsforbruk. Det er imidlertid planlagt at skituren skal starte fra Angeli i Finland ca. den 08.04.2019. Derfra går turen inn i Øvre Anárjohka nasjonalpark ca. 1 km vest for Andreas-Nilsen hytta. Turen går videre i nordvestlig retning mot Gurbbeš. Fra Gurbbeš går ferden i sørlig retning og fram til det sørligste punktet i nasjonalparken (området sør for Bealddo-duottar). Så beveger en seg nordvestover til Riehttečearru, hvorfra turen går mot Njullosjávri, inn i Finland og mot Kautokeino.

Det legges opp til at turen skal vare i ca. 9 dager, hvorav ca. 7 dager vil være inne i nasjonalparken. Ved start den 08.04.2019, vil turfølget forlate nasjonalparken ca. den 14. april 2019.

E-postadresse:
fmftpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Statens Hus
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.fylkesmannen.no/tf

Org.nr. 967 311 014

Verneformål og verneforskrifter

For Øvre Anárjohka nasjonalpark gjelder forskrift om Øvre Anárjohka nasjonalpark av 19. desember 1975 nr. 19.

Formålet med Øvre Anárjohka nasjonalpark er i følge kap. I i verneforskriften å bevare et stykke av Finnmarksvidda med et representativt utvalg av de naturtyper som forekommer der, så som furuskog, bjørkeskog og vidde med kratt, myr, vatn, elver og låge fjell. Dyre- og plantelivet skal få utvikle seg mest mulig fritt uten menneskelig påvirkning.

I følge kapittel II pkt. 1.4 er organisert ferdsel forbudt.

Etter kap. II pkt. 2.1 første avsnitt er alle planter, herunder levende og døde trær og busker, fredet mot skade og ødeleggelse av enhver art som ikke skyldes vanlig ferdsel, reindrift, lovlig jakt og fiske. Det er imidlertid tillatt å ta virke til brensel på stedet, men hule trær og stammer som er egnet som boplass for fugler, kan ikke felles, jf. kap. II pkt. 2.1 andre avsnitt.

Ville pattedyr og fugler og deres bo og reir er fredet mot skade og ødeleggelse av enhver art iht. kap. II pkt. 3.1.

Forurensning og forsøpling av vassdrag og naturen er forbudt etter kap. II pkt. 4.1.

Sekretærs forslag til vurdering

Søknaden er behandlet i henhold til forskrift om Øvre Anárjohka nasjonalpark av 19.12.1975 nr. 19 og naturmangfoldloven (nml.) av 19.06.2009 nr. 100.

Det er som utgangspunkt ikke noe ferdselsforbud i nasjonalparken. Etter kap. II pkt. 1.4 er imidlertid organisert ferdsel forbudt. Militære og sivile øvelser, organisert opplæringsvirksomhet, fotturisme og jaktprøver er oppgitt som eksempler på aktiviteter som kan være forbudt.

Etter arbeidsutvalgets vurdering kan fotturisme sidestilles med skiturer, noe som betyr at det etter gjeldende verneforskrift er forbudt å gjennomføre den omsøkte turen. Siden det ikke finnes spesifiserte dispensasjonshjemler for omsøkte tiltak, må søknaden behandles etter nml. § 48.

Av nml. § 48 går det fram at dispensasjon bare kan gis dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilåårene er kumulative, det vil si at begge vilåårene må være oppfylt for at arbeidsutvalget kan dispensere for omsøkte tiltak.

Det at vilkårene er oppfylt, gir ikke krav på dispensasjon. I avveiningen av om dispensasjon skal gis, må det foretas en skjønnsmessig vurdering. Det skal også vurderes om en eventuell innvilgelse av tiltaket kan føre til presedensvirkning.

Av forarbeidene til naturmangfoldloven framgår at nml. § 48 ikke kan anvendes for å utvide rammen trukket opp i vernevedtaket. Nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Det fremgår av nml. § 8 at «*kunnskapsgrunnlaget*» skal være oppfylt før myndighetene fatter vedtak i saken. Kunnskapen om det aktuelle området er god, blant annet gjennom grovkisse til forvaltningsplan for Øvre Anárjohka nasjonalpark og tilgrensende verneområder datert 08.10.2010, forslag til revidert verneforskrift for Øvre Anárjohka nasjonalpark datert februar 2010, verneplanarbeidet i forbindelse med utvidet vern og kjennskap til verneområdet gjennom tidligere saksbehandling, befaringer m.v. Arbeidsutvalget anser kravet til «*kunnskapsgrunnlaget*» i nml. § 8 til å være oppfylt, og «*føre-var-prinsippet*» i nml. § 9 tillegges derfor liten vekt.

I følge Naturbase er det få artsregistreringer i Øvre Anárjohka nasjonalpark. Dette er etter arbeidsutvalgets vurdering ikke ensbetydende med at det ikke finnes mange sjeldne- og sårbare arter i nasjonalparken.

I forbindelse med forslag om utvidelse av Øvre Anárjohka nasjonalpark, ble det gjennomført en rekke registreringer og undersøkelser. I tilrådingen fra daværende Direktoratet for naturforvaltning til departementet omtaler Direktoratet Anárjohka-området som ett av fire kjerneområder for lite påvirket furuskog i Norge. Området har blant annet svært stor verdi for sopparter som er knyttet til kontinuitetsskog av furu, og en lang rekke trua og sjeldne arter er dokumentert i disse furuskogsområdene.

Det er også slått fast at området som omfattet forslag til utvidelse av Øvre Anárjohka nasjonalpark, har stor verdi for våtmarksfugl, hvorav det ble påvist en rekke rødlistede arter som sædgås, sjøorre, lappfiskand, storlom, fjellmyrløper, brushane m.fl.

Selv om ovennevnte registreringer ble gjennomført i områder som ligger nord for nasjonalparken, antar arbeidsutvalget at gjeldende arter også vil gjøre seg gjeldende innenfor nasjonalparkens grenser.

Etter arbeidsutvalgets vurdering vil den omsøkte skituren i første rekke kunne forstyrre rovfugler, og i mindre grad vade- og andefugler som hekker senere på året. For å unngå unødig og uheldig forstyrrelse av dyre- og fuglelivet, bør en ved mistanke om eller bekreftelse av hilokaliteter til jerv, fjellrev og bjørn, spillplasser for storfugl og orrfugl samt reirlokalteter til rovfugl, vike unna og unngå slike områder, jf. nml. §§ 10 om

«*økosystemtilnærming og samlet belastning*» og 12 om «*miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*».

Siden den organiserte skituren gjennomføres vinterstid ved bruk av ski og hundespann, kan ikke arbeidsutvalget se at omsøkte aktiviteter vil kunne påvirke terreng/vegetasjon negativt. For å unngå forsøpling i nasjonalparken, vil det stilles vilkår om at alt avfall/søppel må fraktes ut av nasjonalparken og leveres på godkjent sted, jf. verneforskriften kap. II pkt. 4.1 og nml. § 10 om «*økosystemtilnærming og samlet belastning*».

Øvre Anárjohka nasjonalpark har stor verdi som vinterbeite (november – mai) for reindrifta og brukes av flere reinbeitedistrikter. Siden det aktuelle tiltaket i hovedsak skal foregå i april, kan tiltaket komme i konflikt med tamrein som benytter områder i Øvre Anárjohka nasjonalpark som vinterbeite. Tamreinen begynner som regel å trekke mot kysten i mars-april, men dette avhenger av vær- og føreforhold. For å unngå /reducere konflikter med tamrein, vil arbeidsutvalget sette vilkår om at tiltakshaver må ta kontakt med og samarbeide med reindriftnæringa og Statens naturoppsyn.

Når det gjelder nml. § 11 om at «kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver», kan ikke arbeidsutvalget se at denne paragrafen vil få relevans i saken.

Arbeidsutvalget har også vurdert om imøtekommelse av søknaden kan få presedensvirkning for lignende saker. Øvre Anárjohka nasjonalparkstyre har så langt mottatt forholdsvis få saker som gjelder denne typen aktivitet, og kan ikke se at innvilgelse av denne søknaden vil føre til at det begrensede omfanget av omsøkt aktivitet vil øke i betydelig omfang, men det tas likevel høyde for at denne aktiviteten kan øke i framtiden.

Ved å sette vilkår til gjennomføringen av omsøkt aktivitet, kan ikke arbeidsutvalget se at tiltaket vil stride mot verneformålet eller påvirke verneverdiene nevneverdig. Arbeidsutvalget har derfor kommet fram til at det er anledning til å dispensere for omsøkte vedtak.

Sekretærs forslag til vedtak

Arbeidsutvalget for Øvre Anárjohka nasjonalpark gir Glød Explorer AS dispensasjon til å gjennomføre omsøkt skitur gjennom Øvre Anárjohka nasjonalpark i april 2019.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i nml. § 48 av 19.06.2009 nr. 100.

Dispensasjonen er gitt på følgende vilkår:

1. Dispensasjonen gjelder som utgangspunkt i 7 dager, dvs. f.o.m. 08.04.2019 t.o.m. 14.04.2019. Dersom det oppstår uforutsette hendelser som forsinker gjennomføringen av turen (for eksempel dårlige værforhold), kan turen i nasjonalparken forlenges t.o.m. 20.04.2019.
2. For å unngå å komme i konflikt med rein/reindriftsnæringa, skal det før turen starter tas kontakt med Statens naturoppsyn og reindriftsnæringa.
3. Dersom en kommer tett på vilt, skal en så langt det er praktisk mulig, vike unna slik at en unngår å forstyrre dyrelivet.
4. Avfall, søppel o.l. skal ikke kastes i naturen, men tas med og leveres til godkjent mottaksanlegg.
5. I tilfelle kontroll skal dispensasjonen medbringes i felt.

Arbeidsutvalgets behandling av saken den 13.02.2019

Arbeidsutvalget mente det burde tas enda mer hensyn til rein/reindriftsnæringa, blant annet ved å sette vilkår om at reindriftsforvaltninga måtte kontaktes før turen startet. De mente også at det burde legges til et vilkår om at høydedrag, topper, åskammer m.v. i størst mulig grad burde unngås.

Dette gir følgende endringer i sekretærs forslag til vurdering og vilkår:

Fjerde siste avsnitt i sekretærs forslag til vurdering tas ut og erstattes av følgende avsnitter:

Ut fra omsøkt trasé kan det se ut til at det legges opp til at store deler av turen skal foregå på topper, åser, høydedrag o.l. I den aktuelle tiden for gjennomføring av turen benytter reinen de omtalte toppene/høydedragene i større grad enn laveliggende områder. Dette skyldes at høydedragene har mindre snømengder og blir tidligere bart om våren enn tilliggende områder, og dermed foretrukket som beiteomåder.

For å forebygge mulige konflikter med rein/reindriftsnæring, mener nasjonalparkstyret at topper/høydedrag bør unngås. Arbeidsutvalget mener videre at søker må kontakte reindriftsnæringa, reindriftsforvaltninga og Statens naturoppsyn med sikte på at turen legges til områder med færrest potensielle konflikter knyttet til rein/ reindriftsnæring, jf. nml. §§ 10 om «*økosystemtilnærming og samlet belastning*» og 12 om «*miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder*».

Vilkår 2 i sekretærs forslag til vedtak erstattes av følgende vilkår:

For å unngå å komme i konflikt med rein/reindriftnæringa, skal det tas kontakt med Statens naturoppsyn, reindriftnæringa og reindriftsforvaltninga før turen starter. Høydedrag, topper, åskammer m.v. som reinen benytter i den omsøkte perioden skal i størst mulig grad unngås.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jmfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet og sendes til Fylkesmannen i Finnmark, jf. forvaltningsloven § 32.

Kopi:

Kautokeino kommune

e-post@kautokeino.kommune.no

Karasjok kommune

postmottak@karasjok.kommune.no

Finnmarkseiendommen

post@fefo.no

SNO Kautokeino v/Henrik Isaksen

henrik.isaksen@miljodir.no

SNO Karasjok v/Erland Søgård

erland.sogard@miljodir.no

Vedlegg:

Kart som trasé over skituren gjennom Øvre Anárjohka nasjonalpark